

24.11.2023

Invalidiliiton lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishinnasta

Invalidiliitto arvioi sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishintaa fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten ihmisten lähtökohdista. Heidän terveydenhuoltomatkansa johtuvat akuutin terveydenhuollon ohella vammaan tai pitkäaikaiseen sairauteen kytkeytyvistä hoito- ja/tai seurantakäynneistä sekä lääkinällisestä kuntoutuksesta. Lisäksi sairausvakuutuksesta korvataan apuvälineiden hakemiseen tai huoltoon liittyviä matkoja, joissa vammaisen ihminen on itse mukana.

Vammaisella ihmisellä ei usein ole muuta liikkumisen vaihtoehtoa kuin taksi. Pyörätuolissa matkustavalle ihmiselle iso esteetön ajoneuvo on välttämätön. Keskeistä on turvallinen autoon siirtyminen ja sieltä poistuminen. Tarvitaan auto, jossa on käytettävissä takalaitanostin ja asianmukaiset turvavälineet.

Isojen esteettömien autojen hankinta-, ylläpito- ja käyttökustannukset ovat korkeammat kuin pienellä esteettömällä autolla. Isojen esteettömien ajoneuvojen saatavuus tulee varmistaa. Invalidiliitto näkee perusteltuna, että ne rinnastettaisiin ajomatkamaksussa paritakseihin ja ajomatkamaksu olisi II taksan mukainen. Jos isolla esteettömällä autolla ajaminen olisi taloudellisesti järkevää, turvaisi se nykyistä paremmin vammaisten ihmisten oikeudet kuntoutukseen ja muihin terveydenhuollon palveluihin.

Lyhytkin matka terveydenhuollon palveluihin voi olla vammaiselle ihmiselle vaikea toimintakyvyn rajoitteista johtuen, tämän vuoksi taksi on tärkeä palvelu. Invalidiliitto toivoo, että avustamiskorvauksen määrää nostetaan, jotta lyhyetkin ajot olisivat taloudellisesti kannattavia.

Lisäksi Invalidiliitto näkee vaarana, että vaikeimmin vammaisten potilaiden kuljettaminen terveydenhuollon matkoilla korvattaisiin asianmukaisen kaluston (iso esteetön ajoneuvo) puuttumisen vuoksi paritakseilla. Paritaksit eivät kuitenkaan ole tosiasiallinen vaihtoehto, ei myöskään inhimillinen vaihtoehto terveydenhuollon matkoille. Niissä matkustaminen edellyttää makuuasentoa paareilla, vaikka tämä ei olisi välttämätöntä matkustajan terveydentila huomioon ottaen. Paritaksiin ei ole myöskään aina mahdollista ottaa mukaan potilaalle välttämätöntä liikkumisen apuvälinettä. Apuväline olisi kuitenkin välttämätön terveydenhuollon toimipisteessä.

24.11.2023

Valtioneuvoston asetusta tulee arvioida myös YK:n vammaissopimuksen velvoittavien periaatteiden mukaan:

- Artikla 9 (Esteettömyys ja saavutettavuus), jossa keskeistä on mahdollisuus varmistaa vammaisten ihmisten itsenäinen elämä ja täysimääräinen osallistuminen kaikilla elämänalueilla siten, että sopimuspuolet toteuttavat asianmukaiset toimet varmistukseen vammaisille ihmisille muiden kanssa yhdenvertaisesti pääsyn fyysiseen ympäristöön ja kuljetukseen.
- Artikla 25 (Terveys), jossa on kirjaus muun muassa siitä, että sopimuspuolet tunnustavat, että vammaisilla ihmisillä on oikeus parhaaseen mahdolliseen terveydentasoon ilman syrjintää vammaisuuden perusteella.
- Artikla 26 (Kuntoutus), jossa nostetaan esiin tehokkaat ja asianmukaiset toimet, jotta vammaiset ihmiset voivat saavuttaa ja säilyttää mahdollisimman suuren itsenäisyyden sekä täysimääräiset ruumiilliset, henkiset, sosiaaliset ja ammatilliset kyvyt.

Helsingissä 24. marraskuuta 2023

INVALIDILIITTO RY

Janne Juvakka
toimitusjohtaja

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja: Riitta Saksanen, asiantuntija sosiaali- ja terveystieteissä,
riitta.saksanen@invalidiliitto.fi